

I.

Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 15. července 2016

Tento materiál byl vytvořen Ministerstvem vnitra v rámci plnění usnesení vlády ze dne 12. října 2015 č. 824, kterým se mění usnesení ze dne 29. července 2015 č. 621, o Strategii migrační politiky České republiky a Komunikační strategii České republiky k migraci. Členům vlády je zpráva předkládána každých 14 dní a poskytuje jim aktuální informace vztahující se k období uplynulému od předložení poslední zprávy.

1. Situace v České republice

Pokračující migrační vlna se i v první polovině července 2016 vyhýbá České republice, na jejím území jsou ve spojitosti s migrační krizí zjišťováni pouze jedinci či malé skupiny migrantů.

V období od 1. do 15. července 2016 bylo v České republice evidováno celkem 38 žádostí o mezinárodní ochranu. Nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu podali státní příslušníci **Ukrajiny**, konkrétně **22 žádostí**. Dalšími v pořadí byli žadatelé z **Kazachstánu (2), Kuby (2), Sýrie (2) a Vietnamu (2)**.

V rámci tranzitní nelegální migrace bylo od počátku posílených opatření vyhlášených dne 17. června 2015 do konce sledovaného období zjištěno **3 669 osob**. V období od 1. do 15. července 2016 bylo zjištěno **53 případů tranzitní nelegální migrace**. Mezi zjištěné jedince patřili občané Iráku (34), Afghánistánu (7), Demokratické republiky Kongo (4), Ukrajiny (3), Gambie (1), Kosova (1), Kuby (1), Palestiny (1) a Pákistánu (1). K 31 zjištěním došlo v Plzeňském kraji (jednalo se o jeden případ v Heřmanově Huti), 20 v Jihomoravském kraji (konkrétně Břeclav, Lanžhot, Mikulov a dálnice D1) a 2 v Ústeckém kraji (železniční trať Ústí- Děčín). Ve sledovaném období bylo mezi příchozími zjištěno 12 žen a 19 dětí do 15 let.

V zařízeních pro zajištění cizinců pobývalo k 14. červenci 2016 celkem 150 osob. V ZZC Bělá pod Bezdězem bylo k tomuto datu zajištěno 82 jedinců, v ZZC Vyšní Lhoty 8 jedinců a v ZZC Drahonice 60 jedinců. Mezi hlavní zajištěné státní příslušnosti v českých ZZC momentálně patří **občané Afghánistánu (45), Iráku (34), Ukrajiny (29), Sýrie (11), Vietnamu (5), Íránu (3), Nigérie (3), Kyrgyzstánu (2), Palestiny (2), Pákistánu (2) a Ruska (2)**. V současné době se v českých ZZC nachází 21 žen a 43 a mladistvých dětí (ZZC Bělá Jezová).

Za sledované období bylo propuštěno celkem 38 osob. Dublinská procedura se týkala 2 osob, readmise 2 osob, ke správnému vyhoštění došlo v 7 případech. Ve zbylých 27 případech došlo k propuštění do vnitrozemí.

2. Situace v Evropské unii

Členové Evropské rady přijali spolu s tureckým premiérem **18. března 2016 společné prohlášení**, ve kterém konkretizovali principy nového mechanismu spolupráce při řešení migrační krize. Všichni noví migranti, kteří po 20. březnu 2016 nelegálně vstoupí z Turecka na řecké ostrovy, budou vráceni do Turecka. Za každého Syřana, který bude vrácen do Turecka z řeckých ostrovů, bude jiný Syřan přesídlen z Turecka do EU (tzv. schéma 1:1). Součástí dohody je také urychlení procesu **vízové liberalizace pro Turecko** (původně do června 2016), příslib navýšené finanční pomoci Turecku o další 3 mld. EUR, závazek k otevření dalších kapitol v rámci přístupového procesu Turecka do EU a shoda na společném postupu při zlepšování humanitární situace uvnitř Sýrie.

Tato dohoda se obecně těší podpoře členských států EU a zatím přináší i konkrétní dílčí výsledky: dle statistik UNHCR se denní průměr nově příchozích migrantů z Turecka do Řecka trvale pohybuje okolo hranice 50 osob, což znamená významný **pokles v porovnání s obdobími před prováděním dohody**. Počet deportovaných osob v rámci schématu 1:1 k 10. červenci ještě nepřesáhl hranici 500

osob. Jedná se stále pouze o dobrovolné návraty. Provádění schématu komplikuje povinnost vyplývající z evropského azylového *acquis* posoudit žádost o azyl všech osob, které o ni na řeckých ostrovech požádají. Většina nelegálně přibývajících na řeckých ostrovech požádá o azyl, přičemž žadatele o azyl nelze vrátit do konečného vyřízení jejich žádosti (včetně odvolání). Cílem Řecka je zamítnat všechny žádosti jako nepřijatelné s odvoláním na možnost žádat o mezinárodní ochranu dříve v Turecku (koncept bezpečné třetí země, resp. první země azylu). Přestože v červnu byly potvrzeny první druhoinstanční rozhodnutí řeckých orgánů posuzujících žádosti o azyl o nepřijatelnosti některých jednotlivých žádostí, fakticky zatím **nedošlo k realizaci navrácení jediného neúspěšného žadatele o azyl**. V rámci dohody bylo ke stejnému datu přesídleno 802 syrských uprchlíků z Turecka do členských zemí EU (nejaktivnější je Německo s 294 osobami a Švédsko s 264 osobami).

Na začátku března 2016 došlo k fyzickému přehrazení hlavních cest na **západo-balkánské migrační trase** ve směru z Řecka dále do Evropy. Tato situace vytváří tlak na Řecko, na jehož území zůstává přes 50 tisíc migrantů (některé údaje uvádějí až 57 000 migrantů), z nichž řada je nadále v nelegálním postavení. EK v návaznosti na tuto situaci pravidelně vyzývá členské státy k relokacím, a další podpoře Řecka prostřednictvím vysílání expertů do aktivit agentur EASO a Frontexu.

Důsledek omezení na západo-balkánské trase je možné sledovat též na **sílicím migračním proudu v centrálním Středomoří** (s Itálií jako vstupním bodem). Od začátku roku do 10. července UNHCR zaznamenala příchod celkem 77 708 osob. Nejpočetněji jsou zastoupeny národnosti ze subsaharské Afriky (zejména občané Eritreje, Nigérie, Gambie a Pobřeží Slonoviny) nikoli Syřané. Narůstající pohyb na této trase při snaze překonat Středozemní moře s sebou nese i veliké oběti na životech, kdy od začátku roku do 10. července 2016 dle statistik IOM přišlo o život celkem 2521 osob. Součástí řešení tohoto fenoménu se mají stát nová partnerství s třetími zeměmi, tzv. kompakty, které Evropská komise představila ve svém sdělení dne 7. června 2016. Tento návrh obecně počítá s mobilizací všech dostupných politik a nástrojů ve prospěch řízení migrace mimo území EU. Mezi prioritní země v dokumentu zmíněné se řadí i mnoho afrických – zejména Libye, Egypt, Tunisko, Etiopie či země Afrického rohu – tzn. klíčové země pro zastavení nelegální migrace ze severní Afriky do Evropy.

Na začátku dubna vydala Evropská komise **sdělení k budoucímu fungování společné azylové politiky EU** (vč. dublinského systému). Klíčovým novým strukturálním prvkem návrhu Komise je **trvalé zakotvení relokace¹ jako strukturálního prvku společného evropského azylového systému**.

13. července Komise představila, **tzv. druhý azylový balíček**. Komise navrhuje legislativu ustavující společný rámec EU pro přesídlování, který by měl vést k vytvoření stálého systému s jednotným postupem pro přesídlování uprchlíků do EU. Komise představila tři úpravy dosavadní legislativy, které mají posílit integraci azylových pravidel. Komise navrhla dále nahradit směrnici o azylovém řízení nařízením (povede k harmonizaci pravidel na úrovni EU, Dle Komise povede návrh ke zefektivnění a zjednodušení řízení). Dále též nahradit stávající kvalifikační směrnici novým nařízením (dle EK povede k další harmonizaci norem ochrany a práv a stejnému statutu ochrany ve všech členských státech) a hodlá provést revizi směrnice o podmínkách přijímání

---

¹ relokací je míněna distribuce migrantů/žadatelů o azyl z míst prvního vstupu do dalších členských států EU na základě přerozdělovacího klíče/kvóty

žadatelů o azyl (aplikace harmonizovaných norem a ukazatelů pro podmínky přijímání žadatelů o azyl).

Dne 6. července, po několika měsíčním vyjednávání, Evropský parlament odsouhlasil návrh legislativy, který zakládá **Evropskou pohraniční a pobřežní stráž**. Předpokladem vzniku stráže je, že Evropský parlament bude o finální podobě textu nařízení hlasovat v září, dokument bude přijat Radou a vstoupí v platnost do konce tohoto roku. Návrh obecně počítá s posílením kompetencí agentury EU (doposud pod názvem Frontex). Hlavními úkoly stráže bude zajištění provádění integrované správy hranic na úrovni EU, dohled nad efektivním fungováním kontrol na vnějších hranicích, poskytování zvýšené operační a technické asistence členským státům či podpora pátracích a záchranných operací. Posílení mandátu se dotkne i oblasti návratů osob. Novum celého návrhu je možnost agentury ve výjimečných případech zasahovat přímo na území členského státu a to v případě, že členská země nebude schopna sama čelit vzniklé krizové situaci při ochraně hranic.

Dne 7. července se v Bratislavě uskutečnilo neformální zasedání Rady pro vnitřní záležitosti za účasti náměstka ministra vnitra pro řízení sekce legislativy a archivnictví Petra Mlsny. Slovensko využilo této příležitosti informovat členské státy a další hosty (zástupci Evropského parlamentu a agentur EU, zvláštní poradkyně pro summit OSN k migraci Karen AbuZayd) konkrétněji o prioritách jejich právě zahájeného předsednictví v Radě EU, kdy mezi výčtem se objevila ochrana vnějších hranic (spuštění Evropské pohraniční a pobřežní stráže, pokračování vyjednávání o balíčku k inteligentním hranicím, zahájení konkrétní debaty o vytvoření Evropského registračního systému ETIAS), diskuse ohledně reformy společného evropského azylového systému (SEAS) a příprava na globální summit OSN k migraci. Evropská azylová a migrační politika a ochrana hranic se staly tématem i následné debaty ministrů, kteří se shodli, že migrace je globální odpovědností, a že na summitu OSN k migraci konajícím se letos v září v New Yorku, je v této otázce potřeba vystupovat jednotně. Rada se též shodla na důležitosti spolupráce s třetími zeměmi v oblasti návratové politiky a readmisích a jednotliví členové představili své priority ve vyjednávání v oblasti SEAS. Ke slovenskému předsednickému flexibilnějšímu přístupu k solidaritě se velká část členských států nijak nevymezila. S ohledem na ochranu hranic Rada uvítala dosažení dohody k Evropské pohraniční a pobřežní stráži a podpořila její rychlé spuštění. Co se týče vyjednávání o inteligentních hranicích, zde ministři uvítali záměr na vytvoření systému ETIAS, kdy EK by ráda předložila konkrétní návrh do konce roku 2016.

Dále trvá dočasné znovuzavedení **kontrol na některých úsecích vnitřních schengenských hranic Francie do 26. července; Švédska a přidruženého Norska do 11. listopadu 2016; Dánska, Německa a Rakouska do 12. listopadu 2016.** Dne 4. května na základě zjištění, že Řecko stále nedokázalo adresovat závažné nedostatky při kontrole vnějších hranic, **EK vydala pozitivní doporučení na prodloužení kontrol na určitých úsecích daných hranic o dalších 6 měsíců.**

3. Relokace a přesídlování

3.1. Přesídlování – aktuální informace

V návaznosti na dobrovolný závazek České republiky a v rámci Evropského přesídlovacího schématu, plánuje Ministerstvo vnitra přesídlit v rozmezí od července 2015 do června 2017 celkem 400 uprchlíků z třetích zemí. **V rámci tohoto závazku Česká republika přijala již 52 osob** (20 Syřanů z Jordánska a 32 Iráčanů z Libanonu).

Jedním z opatření přijatých v rámci společné dohody EU a Turecka pro řešení migrační krize je také nový přesídlovací mechanismus syrských uprchlíků z Turecka do EU, a to především princip 1:1 (za každého Syřana, který bude vrácen do Turecka z řeckých ostrovů, bude jiný Syřan přesídlen z Turecka do EU). K přesídlování využijí členské státy primárně své dosud nesplněné závazky, jež učinily 20. července 2015 (aktuálně zbývá přesídlit do EU na základě tohoto schématu cca 18 000 uprchlíků), případně nevyužitou relokační kvótu – 54 000 osob.

Česká republika deklarovala připravenost podílet se na realizaci přesídlování syrských uprchlíků z Turecka do výše svého dobrovolného přesídlovacího závazku z 20. července 2015 – tj. 348 osob i v rámci svého poměrného dílu z dosud nerozdělené relokační rezervy – tj. cca 1 301 osob. V souladu se závěry Evropské rady bude Česká republika i nadále zdůrazňovat, že **nový mechanismus nesmí v žádném případě vést k novým závazkům pro Českou republiku v oblasti relokace a přesídlování.**

Česká republika proto zahájila, v rámci výše uvedeného přesídlovacího mechanismu, přesídlovací projekt, v rámci kterého je připravena **přijmout, dle návrhu NL PRES, v následujících 4 měsících prvních 88 syrských uprchlíků z Turecka.** Ministerstvo vnitra proto na konci dubna 2016 oslovilo UNHCR s žádostí o předvýběr a zaslání příslušných spisů. K 15. červenci obdržela ČR spisy k 81 osobám. Tyto spisy byly zaslány k bezpečnostním prověrkám. Na základě výsledků těchto prověrek připraví MVČR přesídlovací misi do Turecka.

3.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka

Implementace relokací jak z Itálie, tak z Řecka zatím ve všech směrech stále vážne a samotná realizace je velmi pomalá. Spolu se Švýcarskem nabídlo volné kapacity k přijetí žadatelů o azyl **v rámci relokací již 24 členských států EU (s kapacitou přes 7 500 osob), relokováno jich ale bylo pouze 2 981.** Z Řecka bylo ke dni 6. července 2016 relokováno celkem **2 188 osob.** V období 1. 7.- 6. 7. 2016 došlo k relokaci **194 osob,** z toho **124 do Francie** a **70 do Belgie.** Relokace dalších cca **176 osob** do členských států EU jsou plánovány do konce července 2016. Z Itálie bylo ke dni 6. července 2016 relokováno celkem **793 osob.** V období 1. 7.- 6. 7. 2016 byla uskutečněna 1 relokace, konkrétně do **Chorvatska** (relokovány byl 4 osoby).

V rámci svého aktivního přístupu k řešení současné migrační krize, nabídla Česká republika dne 5. 2. 2016 **přijetí prvních 20 osob z Řecka a 10 osob z Itálie v rámci relokace.** Na základě ukončených bezpečnostních prověrek ČR rozhodla o přijetí 7 osob syrské národnosti z Řecka. Z výše uvedených 7 osob, které Česká republika indikovala z Řecka přijmout, však následně 3 osoby opustily zařízení, ve kterém na relokaci čekaly, aby se relokaci do České republiky vyhnuly. **4 zbylí žadatelé z Řecka dorazili do České republiky 25. dubna 2016. Koncem května 2016 jim byla udělena mezinárodní ochrana.**

Dne 13. května oznámila Česká republika Itálii a Řecku připravenost přijmout dalších 10 osob z každého z těchto států. Nabídku konkrétních osob zatím ČR obdržela pouze od Řecka. Na základě výsledků bezpečnostních prověrek souhlasila ČR s přijetím těchto 10 osob (3 rodiny) z Řecka. Datum příjezdu těchto osob do ČR nebylo zatím stanoveno. Po jejich příjezdu bude se všemi osobami zahájeno standardní řízení o mezinárodní ochraně. Od Itálie zatím ČR žádnou konkrétní nabídku neobdržela.

3.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí

V Itálii je oficiálně funkčních 6 hotspotů (Lampedusa, Pozzallo, Trapani, Taranto, Augusta a Porto Empedocle). Řecko v současnosti disponuje 5 funkčními hotpoty (Chios, Lesbos, Leros, Samos a Kos).

V souvislosti s uzavřením dohody EU – TR se však významně změnila úloha hotspotů v Řecku – ty nyní slouží jako zajišťovací uzavřená centra, ze kterých budou všichni migranti vraceni zpět do Turecka (požádají-li o azyl, bude s nimi nejdříve vedeno azylové řízení).

Vzhledem k výše uvedené změně úlohy hotspotů v Řecku se také výrazně zhoršila bezpečnostní situace v těchto zařízeních. Ta se dotýká i bezpečnosti expertů vysílaných členskými státy, včetně expertů z České republiky. Migranti, kteří jsou v těchto zařízeních ubytováni, se proti svému nedobrovolnému držení v hotpotech bouří a ohrožují tak i bezpečnost vyslaných expertů členských států. Česká republika si vyžádala od Evropského azylového podpůrného úřadu (EASO), který vysílání expertů koordinuje, záruky, že bude bezpečnost expertů v hotpotech posílena – EASO následně přijalo řadu opatření, která vedla k výraznému posílení bezpečnosti.

V posledních týdnech je také zaznamenáván soustavný nárůst počtu migrantů, kteří vstupují do EU přes Itálii. Je tedy pravděpodobné, že Itálie bude muset přistoupit k dalšímu rozšiřování své sítě hotspotů.

V souvislosti s fungováním hotspotů v Itálii a Řecku a implementací dohody mezi EU a TR je v současné době **EASO k dispozici celkem 45 českých expertů. Aktuálně působí na žádost EASO 4 experti Ministerstva vnitra v Řecku a 2 experti v Itálii. Další vyslání se dle potřeb EASO připravují.**

4. Integrace a komunikace

4.1. Nový Státní integrační program (SIP)

Vláda projednala a dne 20. listopadu 2015 schválila usnesení č. 954 **o SIP pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících s platností od 1. ledna 2016.** Dne 2. 2. 2016 byla mezi Ministerstvem vnitra a Charitou ČR jako generálním poskytovatelem integračních služeb podepsána smlouva pro rok 2016. Podle usnesení vlády je až do konce roku 2018 dokončován asistenční integrační program pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou, které vstoupily do programu do konce roku 2015. Jedná se o cca 300 osob.

Charita ČR předala Ministerstvu vnitra od začátku roku 2016 celkem 62 individuálních integračních plánů podle nových pravidel SIP a zajišťuje formou subdodávek integrační služby na místní úrovni. Mezi subdodavatele zatím patří Poradna

pro integraci v Praze a Ústí nad Labem, Diecézní katolická charita Hradec Králové, In Báze, Arcidiecézní charita Praha, Oblastní charita Česká Kamenice, Diecézní katolická charita České Budějovice, Oblastní charita Teplice, Organizace pro pomoc uprchlíkům, BFZ – vzdělávací akademie, Farní sbor české církve evangelické Nové Město na Moravě, Charita Olomouc, Charita Svitavy, Diecézní charita Litoměřice, SIMI. Systém je navázán na integrační azylová střediska Správy uprchlických zařízení MV a finančně je program zajištěn výše uvedeným usnesením vlády. SIP se týká osob s udělenou mezinárodní ochranou, které přicházejí do České republiky spontánně nebo v rámci přesídlovacího a relokačního schématu. V současnosti se program týká 371 osob. Celkem se SIP v obou variantách doposud týká v tomto roce téměř 700 oprávněných osob.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy **vybralo nového poskytovatele bezplatného kurzu českého jazyka pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou, a sice Agenturu Parole s.r.o.** Plošná výuka v integračních azylových střediscích i mimo ně probíhá od května 2016.

4.2. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

V souvislosti s aktuální migrační situací probíhá pravidelné informování ve všech oblastech, souvisejících s problematikou migrace. Informační aktivity jsou cíleně zaměřeny na mediální výstupy – TV, rozhlas, noviny, časopisy, propagační materiály.